

Pankotai Eszter (1941–2008)

„Van valami, mely változatlan
Mindennek lényege ez a változatlan
Ha minden esetlegestől mentesülök: nem
marad belőlem más, csak a változatlan”
(Weöres Sándor: Összefoglalás)

Az Erdészeti és Faispári Egyetem elvégzése után 1966-ban az akkori nevén Kiskunsági Állami Erdőgazdaságnál kezdte pályafutását férjével együtt.

Egyetemi éve alatt szívesen foglalkozott erdészeti építéssel, így adódott, hogy Kecskeméten a Műszaki Csoport építési előadójaként, majd rövid idő múlva a Műszaki Erdészet építésvezetőjeként tevékenykedett.

Nevéhez fűződik többek között a bugaci vadászház bővítése, a kerekegyházi erdészeti iroda tervezése, a Juniperus Park-erdészet központi épületének, valamint a Kecskeméti Arborétum kezelőházának tervezése és kivitelezési szervezése, ügyintézése.

Munkája során szívesen alkalmazta a magyar néprajz hagyományait, díszítő elemeit.

1984-től nyugállományba vonulásáig az OEE Kecskeméti Helyi Csoportjának titkára volt.

Az 1984.évi Országos Erdészeti Vándorgyűlés fő szervezője.

A megyei MTESZ ügyvezető elnöke egy ideig, majd elnökségi tagja.

A vándorgyűlés szervezési munkáiért Kiváló Dolgozó kitüntetésben részesült.

Szakmai életére így emlékeznek kollégái.

1992. évi nyugdíjba vonulása után unokái nevelését segítette, kertészkedett, kerámiakészítéssel és festéssel foglalkozott.

Váratlan halála utáni búcsúztatója abban a Kecskeméti Arborétumban történt ahol irányításával épült a kezelőház..

2008. augusztus 15-én hangzottak el a következő emlékező szavak barátnőjétől, Dusikától akivel a pályakezdés és a családi életük mindennapi gondja, baja és öröme kötötte össze „Esztert vagy Kilit, ki hogyan ismerte.”

***

Megtisztelő és egyben nehéz feladat elköszönni attól az EMBERTŐL, akiben édesanyát, szerető nagymamát, kedves rokont, mindig tetre kész barátot és figyelmes munkatársat vesztek el a jelen lévők.

Negyven éve találkoztunk először Kecskeméten. Mindketten ifjú anyaként, pályakezdőként telve voltunk örömmel és bizakodással, hogy olyan élet vár ránk, ahol a harmónia, a szeretet, az összetartozás dominál. Szubjektív visszaemlékezésemet 40 éves barátságunk jegyében mondom el, bár tudom, hogy még sokfé-

le arcát meg tudnák mutatni a jelenlévők közül mások is.

Mindketten ismeretlenként érkeztünk ebbe a városba, amelyet azután nagyon megszerettünk és ahol Kili (vagy Eszter, ki hogyan ismeri őt) 1966-tól haláláig élt. Ismeretségünk a bölcsődében kezdődött, ahová szinte egykorú gyerekeink kerültek. Hiszen a munkaidőn kívül életünk zömmel Kecskemét Leninvárosi-városrészeiben zajlott, amely a fiatal értelmiségiek széles körének nyújtott a 60-as évektől otthont, gyermekeiknek bölcsődét, óvodát, majd iskolát s ezzel együtt felnőttek és gyermeknek egyaránt barátokat is.

Ebben az időben az otthonaink voltak a baráti élet színterei, hosszú beszélgetésekkel, vidám falatozással, zenehallgatással.

Hamarosan sor került a közös kirándulásokra az általa nagyon szeretett erdőbe, vízpartokra, kialakult egy kisebb baráti kör, amelyik jóban-rosszban összetartott egymással.

Ugyanezzel a kedvvel és örömmel járunk együtt távolabbi vidékekre, vagy itt-hon a nevezetes bálókba.

És emlékszem a hó ropogására, amikor gyermekeinket az apákra hagyva az új uszodába ketten, vagy hárman gyalogoltunk este 7 órakor. Jó volt ilyenkor női dolgokról beszélni és úszni, kicsit próbára tenni magunkat.

Kili egész életében nagyon lelkiismeretesen végezte otthoni, munkahelyi, vagy társadalmi feladatait. Praktikus gondolkodása, helyzetfelismerő képessége sokféle feladat elvégzésére alkalmassá tette. Férfi kollégái a magukéval egyenértékűnek ismerték el tudását, az erdőkre iránti elkötelezettségét.

Különleges képessége volt arra, hogy meglássa a szépséget egy falevélben, egy kavicsban, az épített környezetben, vagy megvalósítsa azt közvetlen környezetében – legyen az a lakása, vagy munkahelye. Ezt tanúsítja valamennyi otthona, amelyekben a harmónia mellett máig ott van a folyamatosság is. Ez mutatkozik meg az általa tervezett erdészeti beruházásokban, de sokszor segítette értő tanácsaival barátai elképzeléseit is.

Meg kell emlékeznem színlátásáról, a formák iránti érzékéről és kezűgyességéről, melyeket fiatalon a rajzaiban, a kötésben, a gyermekruhák és a dekorációs kellékek készítésében, később pedig a festés vagy a kerámiakészítés során alkalmazott. Említettem a képzőművészetben való jártasságát, s azt, hogy milyen boldog volt, ha bárhol a világban beléphetett egy-egy múzeumba, megcsodálhatta a gyűjteményeket.

Gondos családanyaként fiait sikerült olyan védettségben felnevelni, amelyre maga is vágyott annak idején. Élete értelmét az ő kibontakozásukban, pályájuk, majd családi életük alakulásában és az utolsó években a számára oly kedves unokáiban találta meg. Büszke volt ezekre a gyerekekre, figyelte és segítette fejlődésüket, átalakulásukat.

Emellett nagyon érzékeny volt mások problémái iránt, mindig voltak pártfogoltjai, pl. gyermekeinek iskolatársai, rokonok és véletlenül megismert emberek, főleg fiatalok. Különösen azokat szerette, akikben meglátta a törekvést, hogy képességeiket a nehézségek ellenére fejlesszék, életüket maguk alakítsák. Ebben nemcsak tanácsokkal, hanem tevőlegesen is segítette őket. A barátok gyermekeit egy kicsit magáénak is tekintette. Az én gyermekeimnek főiskolás éveik alatt pótmamája volt, aki megismerte örméiket és gondjaikat azon melegében. Aki diszkrétan ellátta őket tanácsokkal és családjuk életét mindvégig szeretettel és figyelemmel kísérte. Ezért elmondható, hogy Kili „nagy” családja túlnőtt a rokoni kereteken.

Könnyen megtalálta a hangot a legkülönbözőbb érdeklődési körű emberekkel. Ismeretségi köre széles és nyitott volt, hol bővült, hol szűkült, esetleg a kapcsolattartás erőssége változott az évek során. Figyelme nemcsak azok felé irányult, akik körében jól érezte magát. Vigaszt tudott nyújtani a betegeknek, az elesetteknek. Saját bajait félre téve törődött az utolsó években is a beteg rokonokkal, régi kollégáival.

Már 29 éve nem élek Kecskeméten, de barátságunk soha nem lanyhult. Kezdetben leveleket váltottunk, azután főleg telefonokat, és sok közös programot szerveztünk, látogattuk egymást, megpróbáltunk segíteni egymásnak, amikor arra szükség volt. Nekem lelki támaszom volt, s bízom abban, hogy én is ezt jelentettem neki. Mint ahogy az utolsó években a középiskolás és egyetemi barátnő is. Hiányozni fognak a heti-kétheti hosszú telefonbeszélgetések, tervezgetések, a személyes találkozások.

Tudom, hogyha Robi fiával egy sor dolgan nem is értettek egyet, de mindig mindketten ugyanazt látták szépnek. A szépség és a természet fenntartás nélküli csodálata munkált mindkettőjükben. Zoltánnal (Öcsivel) egyfajta lelki közösség kapcsolta össze, örömmel ismerte fel benne rég meghalt rokonai vonásait, legközelebbi támasza volt minden tekintetben. Talán ezért is köszönt el tőle különleges módon, amikor már ott járt a lét és nemlét határán.

Kedves Fiúk! Nagyon sok örömet szerettek neki, s természetesen gondokat is, de azok mind eltörpültek az összetartozás, bizonyos belső hasonlatosság felismerése mellett. Tegyetek úgy, ahogy kérte, vigyázzatok egymásra! Érezzétek, hogy mindig veletek marad.

Fájó szívvel és nehezen búcsúzom Tőle Mészöly Miklós soraival:

„Egy tájba lépek ki, ahová a másik nem követhet.

De azért még változatlanul itt vagyok köztetek.

Sőt, még csak most kezdődik minden.”

Drága Kili barátnőm!

Nyugodj békében!

**André Lászlóné
Szabó János
Sándor Erzsébet**